

УДК 370.92

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-203-69-72

ЗІНЧЕНКО Андрій Леонідович –

аспірант кафедри педагогіки

та методики технологічної освіти

Криворізького державного педагогічного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5369-7329>e-mail: nt_andrei@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА У ФАХОВІЙ ПЕРЕДВИЩІЙ ОСВІТІ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Темпи технологічного розвитку вимагають від фахової передвищої освіти не лише швидкої реакції на відповідні зміни, а й здатності працювати на випередження, оскільки «виготовлення» освітнього продукту (з точки зору економіки, – конкурентоспроможного здобувача освіти) має тривалий цикл виробництва. Проблема забезпечення якості передвищої освіти являє собою проблему, що має надзвичайно важливе соціальне і державне значення. Зокрема за оцінкою багатьох дослідників, якість освіти не завжди відповідає сучасним вимогам виробництва (Н.Г. Діденко, В.І. Павлова, А.І. Кудряченко та ін.) тому, що розвиток закладів освіти відстає від темпів розвитку сучасної економіки та виробництва, а також внаслідок нерозвиненості соціального партнерства. Попри важливість соціального партнерства у фаховій передвищій освіті, дослідженню його стану у професійній підготовці студентів фахового коледжу приділяється, на нашу думку, все ще недостатньо уваги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми соціального партнерства викликають інтерес дослідників. Феномен «соціальне партнерство» у сучасній науковій літературі науковцями визначається неоднозначно, у залежності від їх погляду на організаційну форму соціального партнерства закладів освіти з роботодавцями.

В енциклопедії освіти феномен «соціальне партнерство» визначається як система: 1. колективно-договірного регулювання, соціально-трудова відносин між соціальними суб'єктами шляхом розроблення і реалізації спільних договорів; 2. соціально-трудова відносин, що забезпечують оптимальний баланс та реалізацію основних інтересів різних соціальних груп; 3. інструментів і механізмів погодження інтересів учасників виробничого процесу.

Науковець І. Дубровський визначає «соціальне партнерство» як більш високий рівень соціального діалогу, який передбачає вирівнювання статутних позицій його суб'єктів шляхом відпрацьованості правових регуляторів

[2]. У наукових дослідженнях Л. Щербак розглядає «соціальне партнерство» як результат цивілізованої діяльності, спрямованої на отримання кожною зі сторін взаємовигідних соціально-трудова відносин, є результатом кропіткої співпраці зацікавлених сторін [14].

Накопичення та узагальнення досвіду соціального партнерства заклало основи теорії соціального партнерства (І. Смирнов, Є. Ткаченко та ін.). У дослідженнях українських науковців розглянуто проблеми з розвитку соціального партнерства (А. Колот, С. Українець, П. Кухарчук та ін.). Науковці І. Лікарчук, В. Радкевич, Л. Сергєєва особливу увагу приділяли необхідності налагодження зв'язків між навчальними закладами та роботодавцями.

Мета статті. Вивчення особливостей та узагальнення змістовних положень у дослідженні актуальних проблем та перспектив розвитку соціального партнерства між фаховими закладами передвищої освіти та роботодавцями, пошуку шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Однією з актуальних задач розвитку сучасної економіки є організація плідної співпраці закладів фахової передвищої освіти з базовими підприємствами. Якщо провести аналіз стану і розвитку сучасного металургійного виробництва, то можна констатувати факт, що поряд з традиційним виробництвом широко впроваджуються нові форми його організації, нові технології. Ці аспекти спонукають вести підготовку випускників фахових коледжів, використовуючи досягнення науки і техніки, новітні форми організації виробництва, нові методи управління.

Професійна підготовка конкурентоспроможних молодших спеціалістів до організації соціального партнерства – головна задача фахової передвищої освіти України. Рівень якості підготовки студентів є основним показником, який визначає статус коледжу. У зв'язку з цим, рейтинг закладу фахової передвищої освіти на ринку освітніх послуг в основному залежить від ефективності його соціального партнерства з підприємствами.

Таблиця 1 – Порівняльна таблиця працевлаштування випускників

Показники	Дані за 2011-2020 рр.									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Кількість випускників НФК (НТ НМетАУ), осіб	230	197	141	210	170	170	191	123	123	104
Кількість працевлаштованих випускників НФК (НТ НМетАУ), осіб	123	125	110	120	97	110	120	110	108	95

У наукових дослідженнях традиційно виділяють основні форми соціального партнерства у закладах фахової передвищої освіти: – партнерство всередині системи освіти між різними групами даної професійної спільності; – партнерство, в яке вступають працівники фахової передвищої освіти, контактуючи з представниками інших сфер суспільного відтворення; – між потребою суспільства в соціальній стабільності та відсутністю в реальній практиці механізмів соціального партнерства в системі: фахові коледжі – ринок праці; – між необхідністю забезпечення механізму регулювання соціально-партнерських відносин у фаховій передвищій освіті та відсутністю науково обґрунтованої системи соціального партнерства, за наявності якої соціальне партнерство виконувало б роль показника якості освіти.

З 2006 року Нікопольський фаховий коледж Українського державного університету науки і технологій (УДУНТ) і 14 базових підприємств Нікопольського регіону плідно співпрацюють на основі довгострокових договорів про соціальне партнерство. Головною метою яких є реальне практичне навчання здобувачів освіти на базових металургійних підприємствах для можливості подальшого їх працевлаштування і соціального захисту.

Напрямами взаємної співпраці є: – розробка і постійне вдосконалення освітньо-професійних програм підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації молодших спеціалістів та відповідних навчальних планів; – організація виробничої практики для здобувачів освіти з оплатою праці та подальшим працевлаштуванням на підприємствах; – розробка ефективних методів мотивації та стимулювання навчальної діяльності здобувачів освіти, у тому числі надання стипендії та грантів підприємства кращим здобувачам освіти, спільне проведення конкурсів на їх здобуття; – спільне, з урахуванням потреб і можливостей партнерів, удосконалення матеріально-технічної бази фахового коледжу; – створення на базі підприємства та спільне використання навчальних класів, науково-дослідних лабораторій та експериментально-виробничих дільниць; – взаємна участь у формуванні тем

курсів, кваліфікаційних випускних робіт, програм практик та окремих курсів підготовки; – співпраця у науково-дослідній, конструкторсько-технологічній роботі тощо.

На нашу думку, важливою умовою соціального партнерства є участь підприємств у складанні інтегрованих робочих програм з практичної підготовки на конкретному підприємстві, з урахуванням його специфіки. Інтегровані навчальні програми відрізняються від традиційних такими характеристиками, як: зменшення терміну навчання; збільшення об'єму навчального часу на вивчення металургійних дисциплін; якісні зміни у структурі традиційних навчальних дисциплін загальнотехнічного циклу; введення інтегрованих дисциплін. При цьому особливу увагу треба звернути на сучасні вимоги роботодавців: підготовку конкурентоспроможних фахівців на ринку праці; високий рівень загальної професійної культури молодшого спеціаліста; формування свідомої мотивації до праці шляхом визначення чітких життєвих цілей; використання інформаційних технологій; вироблення навичок підприємницької та організаторської діяльності.

Висновки. Апробація соціального партнерства здійснювалась на базі Нікопольського фахового коледжу Українського державного університету науки і технологій. Дослідженням було охоплено з 2005 по 2020 рр. близько 1900 студентів, що навчались у коледжі (технікумі).

Отже, соціальне партнерство розглядається як соціальний діалог, що здійснюється у формі співпраці закладів фахової передвищої освіти та роботодавців. На цій основі виділені актуальні проблеми (напрямки) розвитку соціального партнерства, їх розв'язання дає змогу покращити ефективність спільної взаємодії.

Встановлення та укріплення зв'язків з базовими підприємствами відкривають для Нікопольського фахового коледжу УДУНТ перспективи та додаткові можливості випереджального розвитку: спрощення доступу до інформації про ринок праці; забезпечення обліку вимог роботодавців до змісту підготовки фахівців; спрощення процедури корегування старих і розробки нових навчальних матеріалів і програм, які відповідають сучасним вимогам

підприємств; відкривають широкі можливості для організації практики студентів; розширюють можливості працевлаштування.

Досвід роботи соціального партнерства НФК УДУНТ з підприємствами м. Нікополь свідчить, що з роботодавцями можна співпрацювати реально та ефективно.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Діденко Н. Г. Державне управління і соціальне партнерство: актуальні проблеми теорії і практики : монографія. Донецьк : Східний видавничий дім, 2007. 404 с.

2. Дубровський І. М. Система соціального партнерства як регулятор соціально-трудових відносин в умовах трансформації українського суспільства (соціологічний аналіз) : Автореф. дис... канд. соціол. наук: 22.00.07. Харків, 2001. 18 с.

3. Енциклопедія освіти / голов. ред. В. Г. Кремень. Київ.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

4. Колот А. Соціально-трудові відносини: теорія і практика регулювання: монографія, Київ: КНЕУ, 2004. 230 с.

5. Кудряченко А. І. Соціальне партнерство: європейський досвід і Україна. Стратегічні пріоритети. 2008. №3(8). С. 132 – 141.

6. Кухарчук П. М. Соціальне партнерство у процесі реформування системи освіти в Україні. Публічне урядування 2016, № 1. С. 171-180

7. Лікарчук І. Л. Професійно-технічна освіта України: історичний шлях і перспективи. Київ : Педагогіка, 1999. 287 с.

8. Павлов В. І., Колосок А. М. Соціальне партнерство на ринку праці України: монографія. Рівне: НУВГП, 2009. 223 с.

9. Радкевич В. О. Принципи модернізації професійно-технічної освіти. Модернізація професійно-технічної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи. 2010, Вип. 1. С. 5–17.

10. Сергєєва Л. М. Управління розвитком професійно-технічного навчального закладу: теорія і методика : монографія. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 124 с.

11. Смирнов И. П., Поляков В. А., Ткаченко Е. В. Новые принципы организации начального профессионального образования. Переход к открытой системе в условиях рынка труда. Москва: Аспект, 2004. 32 с.

12. Ткаченко Е. В., Глазунов А. Т. Базовое профессиональное образование: проблемы регионализации и развития/ Чебоксары: Изд-во Чуваш, ун-та, 2001. 253 с.

13. Українець С. Соціальне партнерство в Україні: перспективи законодавчого регулювання. Україна: аспекти праці. 1998, №2. С. 22-25.

14. Щербак Л. В. Створення системи соціального партнерства у сфері професійно-технічної освіти: метод. рекомендації. Київ: Геопринт, 2008. 45 с.

REFERENCE

1. Didenko, N. H. (2007) *Derzhavne upravlinnia i sotsialne partnerstvo: aktualni problemy teorii i*

pratyky: monohrafiia [Public administration and social partnership: current issues of theory and practice: a monograph]. Donetsk.

2. Dubrovskiy, I. M. (2001). *Systema sotsialnoho partnerstva yak rehuliator sotsialno-trudovykh vidnosyn v umovakh transformatsii ukrainskoho suspilstva (sotsiologichnyi analiz)* [The system of social partnership as a regulator of social and labor relations in the conditions of transformation of Ukrainian society (sociological analysis)]. Kharkiv.

3. *Entsyklopediia osvity* (2008). [Encyclopedia of Education]. Kyiv.

4. Kolot, A. (2004). *Sotsialno-trudovi vidnosyny: teoriia i praktyka rehuliuвання: monohrafiia*, [Socio-labor relations: theory and practice of regulation: a monograph]. Kyiv.

5. Kudriachenko, A. I. (2008). *Sotsialne partnerstvo: yevropeyskyi dosvid i Ukraina* [Social partnership: European experience and Ukraine]. Kyiv.

6. Kukharchuk, P. M. (2016). *Sotsialne partnerstvo u protsesi reformuvannya systemy osvity v Ukraini*. [Social partnership in the process of reforming the education system in Ukraine]. Kyiv.

7. Likarchuk, I. L. (1999). *Profesiino-tekhnichna osvita Ukrainy: istorychnyi shliakh i perspektyvy*. [Professional and technical education of Ukraine: historical path and prospects]. Kyiv.

8. Pavlov, V. I., Kolosok, A. M. (2009). *Sotsialne partnerstvo na rynku pratsi Ukrainy: monohrafiia* [Social partnership in the labor market of Ukraine: monograph]. Rivne.

9. Radkevych, V. O. (2010). *Pryntsypy modernizatsii profesiino-tekhnichnoi osvity* [Principles of modernization of vocational and technical education]. Kyiv.

10. Serheieva, L. M. (2017). *Upravlinnia rozvytkom profesiino-tekhnichnoho navchalnoho zakladu: teoriia i metodyka : monohrafiia*. [Management of development of vocational school: theory and methods: monograph]. Kyiv.

11. Smirnov, I. P., Polyakov, V. A., Tkachenko, E. V. (2009). *Novye printsipy organizatsii nachalnogo professionalnogo obrazovaniya. Perekhod k otkrytoi sisteme v usloviyakh rynka truda* [New principles of initial vocational education. Transition to an open system in labor market]. Moscow.

12. Tkachenko, E.V., Glazunov, A.T. (2001). *Bazovoe professionalnoe obrazovanie: problemy regionalizatsii i razvitiya* [Basic vocational education: problems of regionalization and development]. Cheboksary.

13. Ukrainets, S. (1998). *Sotsialne partnerstvo v Ukraini: perspektyvy zakonodavchoho rehuliuвання* [Social partnership in Ukraine: prospects for legislative re-enactment]. Kyiv.

14. Shcherbak, L. V. (2008). *Stvorennia systemy sotsialnoho partnerstva u sferi profesiino-tekhnichnoi osvity: metod. Rekomendatsii* [The system of social partnership in the sphere of professional and technical education: method. recommendations]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЗІНЧЕНКО Андрій Леонідович – аспірант кафедри педагогіки та методики технологічної

освіти Криворізького державного педагогічного університету.

Наукові інтереси: соціальне партнерство, професійна підготовка.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

ZINCENKO Andriy Leonidovich – graduate student of the Department of Pedagogy and techniques

of technological education Kryvyi Rih State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: social partnership, professional training.

Стаття надійшла до редакції 13.01.2022 р.

УДК 37.014.5 (510)

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-203-72-77

ІСАКОВА Єлизавета Павлівна –

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри мовної підготовки

Донбаської державної машинобудівної академії

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8487-042X>

e-mail: isakovaliz@ukr.net

НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛІВ В КИТАЇ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасні глобалізаційні процеси і науково-технічний прогрес зумовили необхідність модернізації і переорієнтації різних сфер людської життєдіяльності. Реформування освітньої сфери, як однієї з головних передумов побудови ефективного професійного людського потенціалу, набуло пріоритетності в багатьох країнах світу. На сучасному етапі Україна також перебуває в процесі реформування системи освіти, зміни принципів і пріоритетів навчального процесу, розробки нових підходів до професійної підготовки спеціалістів, включаючи підготовку майбутніх педагогів. Якість педагогічної освіти обумовлює ефективність освітнього процесу в цілому, що визначає пріоритетність її модернізації на сучасному етапі. Аналіз реформаційних процесів в сфері професійної підготовки учителів інших країн дозволяє запроваджувати ефективні інновації у вітчизняній системі педагогічної освіти, а також запобігти певних помилок.

Із прийняттям наприкінці ХХ століття нового політично-економічного курсу Китай спрямував свої зусилля на створення сучасної і ефективної системи освіти та її інтеграцію у світовий освітній простір. На сучасному етапі вже можна говорити про певні успіхи, які досягла країна в цьому напрямку. За результатами міжнародного рейтингового оцінювання PISA, яке є одним із найвпливовіших міжнародних показників ефективності освіти, і за яким уважно стежать керівники освітніх систем різних країн, китайські учні впевнено займають лідерські позиції в оцінюванні з усіх напрямків: читання,

математики та природничих наук (див. Таблиця 1).

Таблиця 1. Результати оцінювання PISA, 2018 рік (отримані бали).

Місце	Країна	Читання	Математика	Природничі науки
1	Китай (Пекін, Шанхай, провінції Цзянсі, Чжецзян)	555	591	590
2	Сінгапур	549	569	551
3	Китай (Макао)	525	558	544
4	Китай (Гонконг)	524	551	517
5	Естонія	523	523	530
6	Канада	520	512	518
7	Фінляндія	520	507	522
8	Ірландія	518	500	496
9	Корея	514	526	519
10	Польща	512	516	511

Джерело: [9].

Очевидно, що значна заслуга досягнень китайських учнів належить безпосередньо учителям, їх рівню професійної підготовки та майстерності. На сучасному етапі педагогічна освіта в Китаї також перебуває в стані активного реформування і оновлення.

Мета статті – дослідити і проаналізувати основні напрямки реформування сучасної системи професійної підготовки учителів Китаю з метою визначення ефективних та успішних інновацій і заходів в аспекті модернізації сучасної педагогічної освіти та підвищення її якості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність реформування вітчизняної педагогічної освіти, підвищення її якості та необхідність інтеграції у світовий освітній простір підкреслюють у своїх роботах багато